

U 72/2025 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta neuvoston asetukseksi (*Euroopan syyttäjänviraston ja Euroopan petostentorjuntaviraston pääsy arvonlisäverotietoihin unionin tasolla*)

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan komission 11 päivänä marraskuuta 2025 tekemä ehdotus neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) N:o 904/2010 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse Euroopan syyttäjävirston (EPPO) ja Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) pääsystä arvonlisäverotietoihin unionin tasolla, COM(2025) 685 final, ja ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 18.12.2025

Valtiovarainministeri Riikka Purra

Erityisasiantuntija Tea Niiranen

**EHDOTUS EUROOPAN SYYTTÄJÄNVIRASTON (EPPO) JA EUROOPAN
PETOSTENTORJUNTAVIRASTON (OLAF) PÄÄSYSTÄ
ARVONLISÄVEROTIETOIHIN UNIONIN TASOLLA****1 Yleistä**

Komissio antoi 14 päivänä marraskuuta 2025 ehdotuksen neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) N:o 904/2010 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) ja Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) pääsystä arvonlisäverotietoihin unionin tasolla, COM(2025) 685 final.

Ehdotuksen tarkoituksena on mukauttaa neuvoston asetus (EU) N:o 904/2010 hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla¹, jäljempänä *hallinnollisen yhteistyön asetus*, siten, että Euroopan syyttäjänvirastolle, jäljempänä *EPPO*, ja Euroopan petostentorjuntavirastolle, jäljempänä *OLAF*, annetaan pääsy EU:n tasolla hallinnollisen yhteistyön asetuksen nojalla vaihdettaviin arvonlisäverotietoihin. Näin varmistetaan johdonmukaisuus neuvoston asetuksen (EU) 2017/1939², jäljempänä *EPPO-asetus*, asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013³, jäljempänä *OLAF-asetus*, ja hallinnollisen yhteistyön asetuksen välillä.

2 Ehdotuksen tausta

Ehdotuksella puututaan EU:n sisäisten arvonlisäveropetosten torjunnassa havaittuun tiedonkulun ongelmaan. Komission mukaan Yhteisön sisäisistä missing trader -petoksista, jäljempänä myös *MTIC-petokset*, aiheutui vuonna 2023 arvonlisäverojen menetyksiä arviolta 12,5–32,8 miljardia euroa vuositasolla. Eurofisc⁴ havaitsi samana vuonna MTIC-petoksiin liittyviä vilpillisiä liiketoimia EU:ssa 12,7 miljardin euron arvosta, mikä vastaa noin 2,5 miljardin euron alv-menetyksiä.

Rajat ylittävät arvonlisäveropetokset johtuvat suurelta osin järjestäytyneestä rikollisuudesta, ja muutamat rikollisverkot ovat vastuussa valtaosasta petostapauksista. Europolin ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen⁵ mukaan noin kaksi prosenttia järjestäytyneistä rikollisryhmistä

¹ Neuvoston asetus (EU) N:o 904/2010, annettu 7 päivänä lokakuuta 2010, hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla (EUVL L 268, 12.10.2010, s. 1–18).

² Neuvoston asetus (EU) 2017/1939, annettu 12 päivänä lokakuuta 2017, tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa (EUVL L 283, 31.10.2017, s. 1–71).

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 883/2013, annettu 11 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/1999 ja neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 1074/1999 kumoamisesta (EUVL L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁴ Vuonna 2010 perustettu EU:n arvonlisäveropetosten torjunnasta vastaavien asiantuntijoiden verkosto. Verkostossa jäsenvaltioiden petostentorjuntaviranomaiset vaihtavat, käsittelevät ja analysoivat rajatylittäviä petoksia koskevaa kohdennettua tietoa sekä koordinoivat mahdollisia jatkotoimia.

⁵ EU:n sisäisten arvonlisäveropetosten torjuminen: lisätoimia tarvitaan, 93 kohta.

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR15_24/SR_VAT_FRAUD_FI.pdf

on vastuussa jopa 80 prosentista MTIC-petoksista aiheuttaen arviolta 40–60 miljardin euron vuotuiset arvonlisäverotulojen menetykset.

EPPO-asetuksen mukaan EPPolla on toimivalta tutkia direktiivissä (EU) 2017/1371⁶, jäljempänä *PIF-direktiivi*, määriteltyjä, unionin taloudellisia etuja vahingoittavia rikoksia ja nostaa niistä syyte, mukaan lukien vakavat rajatylittävät arvonlisäveropetokset, joista aiheutuva kokonaisvahinko on vähintään 10 miljoonaa euroa. Tutkintatoimet edellyttävät nopeaa ja tehokasta pääsyä arvonlisäverotietoihin. Jos merkityksellisten tietojen analysointi viivästyy, petosten tekijät voivat kätkeä todisteita tai varoja ja mahdollisesti välttää syytetoimet ja tuomion, minkä lisäksi varojen takaisinperinnän todennäköisyys pienenee.

EPPO voi saada lainvalvontaviranomaisten tietokantoihin ja muihin kansallisiin viranomaisrekistereihin tallennetut tiedot samoin edellytyksin kuin mitä sovelletaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti sekä tarvittavat tiedot unionin toimielinten, elinten ja laitosten tietokannoista ja rekistereistä. Hallinnollisen yhteistyön asetuksessa ei kuitenkaan viitata nimenomaisesti EPPOon. EPPolla on tällä hetkellä pääsy esimerkiksi keskitetyn arvonlisäverotietojen vaihtojärjestelmän, jäljempänä *VIES*, ja maksutietojen sähköiseen keskusjärjestelmään, jäljempänä *CESOP*, tietoihin hajautetusti jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kautta. Koska pääsy tietoihin on toteutettu tällä tavoin, EPPO ei välttämättä voi suorittaa tutkimuksiaan niin nopeasti ja tehokkaasti kuin olisi tarpeen.

OLAF-asetuksen mukaan OLAFilla on toimivalta torjua petoksia, lahjontaa ja muuta laitonta toimintaa, joka vahingoittaa Euroopan unionin taloudellisia etuja. OLAF-asetuksessa säädetään, että OLAF voi saada toimielinten, elinten ja laitosten hallussa olevia, tutkimuksen kohteena olevan asian kannalta merkityksellisiä tietoja ja dataa, riippumatta siitä, millaiselle välineelle tiedot on tallennettu, jos ne ovat tarpeen sen osoittamiseksi, että kyse on petoksesta, lahjonnasta tai unionin taloudellisia etuja vahingoittavasta muusta laittomasta toiminnasta. Saman asetuksen nojalla OLAFilla on ennen tutkimuksen aloittamista pääsy kaikkiin toimielinten, elinten ja laitosten hallussa olevien tietokantojen asiaan vaikuttaviin tietoihin, kun tämä on välttämätöntä väitteiden todellisuuspohjan arvioimiseksi. Lisäksi jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on toimitettava OLAFille sen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan viipymättä kaikki muut niiden hallussa olevat merkitykselliset tiedot, asiakirjat tai data, jotka liittyvät petosten, lahjonnan tai unionin taloudellisia etuja vahingoittavan muun laittoman toiminnan torjuntaan.

Hallinnollisen yhteistyön asetuksessa ei nimenomaisesti säädetä OLAFin pääsystä arvonlisäverotietoja koskeviin tietojärjestelmiin. Euroopan tilintarkastustuomioistuimella on suositellut, että komission ja jäsenvaltioiden olisi poistettava oikeudelliset esteet, jotka haittaavat hallinto-, oikeus- ja lainvalvontaviranomaisten välistä tietojenvaihtoa kansallisella ja EU:n tasolla, ja huomauttanut erityisesti, että OLAFille olisi taattava pääsy VIES-järjestelmän ja Eurofiscin tietoihin. Lisäksi Euroopan tilintarkastustuomioistuin totesi vuonna 2025 tuontiin liittyvien arvonlisäveropetosten ja EU:n tason elinten välisen yhteistyön osalta, että tietojen yhteiskäyttöä ja vaihtoa koskevat säännökset haittaavat edelleen Eurofiscin ja OLAFin välistä

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1371, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2017, unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29–41).

yhteistyötä ja että tämän seurauksena menettelyt ovat aikaa vieviä, millä on merkitystä sen kannalta, kuinka vaikuttavasti EPPO ja OLAF käsittelevät arvonlisäveropetostapauksia.⁷

Sekä EPPO-asetuksessa että OLAF-asetuksessa säädetään jo yksittäisten jäsenvaltioiden velvollisuuksista toimittaa asiaankuuluvat arvonlisäverotiedot, joita EPPO ja OLAF tarvitsevat tehtäviensä hoitamiseen. Toisaalta hallinnollisen yhteistyön asetuksessa säädetään EU:n keskitetystä arvonlisäverotietojen vaihdosta jäsenvaltioiden välillä pääasiassa Eurofisc-verkoston ja EU:n tietojärjestelmien avulla. Eurofisc ja EU:n tietojärjestelmät otettiin käyttöön hallinnollisen yhteistyön asetuksella, jotta voitiin vastata kasvavaan tarpeeseen torjua yhteisön sisäisiä petoksia ja sähköisen kaupankäynnin arvonlisäveropetoksia, jotka jo niiden määritelmien mukaisesti koskevat useita jäsenvaltioita. Kuitenkin tällaisten petosten torjuminen kahdenvälisen tietojenvaihdon avulla tekee rajatylittävien petosten havaitsemisesta liian hidasta.

Jäsenvaltioiden veroviranomaisten monenvälinen tietojenvaihto tapahtuu pääasiassa kahdella tavalla: 1) jakamalla kansallisia riskianalyysijä Eurofisc-verkostossa ja 2) hyödyntämällä automatisoitua pääsyä arvonlisäverotietoihin EU:n tietojärjestelmien, kuten VIES-järjestelmän ja CESOP-järjestelmän, kautta. Ensimmäisen tavan ansiosta veroviranomaiset voivat vaihtaa keskenään kansallisten riskianalyysien tuloksia, antaa toisilleen palautetta ja saada EU:n tason riskianalyysin mahdollisista petollisista menettelyistä. Toinen tapa on keskeisen tärkeä, jotta veroviranomaiset voivat saada arvonlisäverotietoja EU:n tasolla, tehdä oman riskianalyysinsä tai todentaa riskianalyysin tulokset, ja myös Eurofiscin riskianalyysin kannalta.

EPPO ja OLAF tarvitsevat pääsyn tietoihin EU:n tasolla, jotta ne voivat erottaa vilpilliset liiketoimet laillisista liiketoimista ja suorittaa tutkimuksia koko petosketjusta. Tämä edellyttää pääsyä arvonlisäverotietoihin EU:n tasolla. Käytännössä EPPO:n ja OLAFin on nykytilanteessa hoidettava tehtävänsä torjua petoksia EU:n tasolla tekemällä kahdenvälistä yhteistyötä kansallisten veroviranomaisten kanssa. Jos EPPO ja OLAF tutkivat EU:n varoihin kohdistuvaa petosta, ne voivat saada kyseisen jäsenvaltion vilpillisten veronmaksajien alv-tunnistetiedot ja tietoja vilpillisistä liiketoimista kyseisessä jäsenvaltiossa ainoastaan kansallisen viranomaisen kautta. Nykytilanteessa EPPO:n ja OLAFin on toistettava tämä kahdenvälinen yhteistyömenettely kaikkien niiden jäsenvaltioiden kanssa, joiden ne uskovat liittyvän petokseen, ja mahdollisesti pyydettyä yhteistyötä vielä kerran samoilta jäsenvaltioilta, jos tutkimuksessa ilmenee uusia epäilyttäviä verovelvollisia. Tämä pitkä ja hankala prosessi ei sovellu sellaisten yhteisön sisäisten arvonlisäveropetosten tutkimiseen, joihin liittyy useita jäsenvaltioita. Mitä pikemmin EPPO ja OLAF saavat kokonaisnäkömän petoksesta, sitä nopeammin ne voivat ryhtyä toimiin sen pysäyttämiseksi.

3 Ehdotuksen tavoite

Ehdotuksen tarkoituksena on tehostaa arvonlisäveropetosten ja muun Euroopan unionin taloudellisiin etuihin vaikuttavan laittoman toiminnan torjuntaa.

Ehdotuksella selvennetään Euroopan syyttäjänviraston ja Euroopan petostentorjuntaviraston pääsyä arvonlisäverotietoihin, joita vaihdetaan EU:n tasolla hallinnollisen yhteistyön asetuksen nojalla. Ehdotetuilla toimenpiteillä on tarkoitus tehostaa EU:n tasolla käytettävissä olevien

⁷ Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus 08/2025 ”Tuontiin liittyvät arvonlisäveropetokset – EU:n taloudellisia etuja ei suojata riittävästi yksinkertaistettujen tuontitullimenettelyjen yhteydessä” sekä erityiskertomus 24/2015, suositus 12.

tietojen saantia verrattuna nykyiseen käytäntöön, jossa tietoja saadaan tekemällä kahdenvälistä yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa.

4 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

4.1 Eurofiscin tiedonantovelvollisuus

Komission ehdotuksen mukaan Eurofiscin työalakoordinaattoreiden olisi toimitettava EPPOLle oma-aloitteisesti kaikki viitteet jäsenvaltioiden välillä vaihdettuihin rajatylittäviä arvonlisäveropetoksia koskeviin tietoihin perustuvista petosepäilyistä, joiden osalta EPPO voisi käyttää toimivaltaansa. Eurofiscin työalakoordinaattoreiden olisi myös pyynnöstä toimitettava EPPOLle kaikki tiedot, jotka ovat merkityksellisiä arvonlisäveropetoksia koskevien EPPOn tutkimusten yhteydessä.

Ehdotuksen mukaan Eurofiscin työalakoordinaattoreiden olisi toimitettava OLAFille kaikki viitteet jäsenvaltioiden välillä vaihdettuihin rajatylittäviä arvonlisäveropetoksia koskeviin tietoihin perustuvista petosepäilyistä OLAFin toimeksiannon mukaisesti. Lisäksi Eurofiscin työalakoordinaattoreiden on toimitettava pyynnöstä OLAFille kaikki OLAFin toimeksiannon kannalta merkitykselliset tiedot. Tietoja ei tarvitse antaa, jos Eurofiscin työalakoordinaattoreiden kansallisessa lainsäädännössä se kielletään. Tiedonsaanti koskee jäsenvaltioilta kerättyjä tietoja, mutta ei pääsyä tietoihin, jotka Eurofisc on saanut Europolilta.

4.2 EPPOn ja OLAFin pääsy EU:n arvonlisäverotietojärjestelmiin

Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset velvoitettaisiin myöntämään EPPOLle keskitetty mahdollisuus tehdä kohdennettuja hakuja arvonlisäverotukseen liittyvistä tiedoista EU:n tietojärjestelmien avulla tiettyjen EPPO-asetuksen 4 artiklassa määriteltujen rikosten tutkimiseksi.

Pääsy myönnettäisiin Euroopan syyttäjille, valtuutetuille Euroopan syyttäjille ja valituille EPPOn työntekijöille, joilla on henkilökohtainen käyttäjätunnus. Tämä pääsy koskisi hallinnollisen yhteistyön asetuksen 49 a artiklassa tarkoitettuja tietoja eikä sisällä pääsyä Eurofisc-yhteysvirkamiesten soveltamiin riski-indikaattoreihin ja prosesseihin. Pääsy rajoitettaisiin kohdennettuihin hakuihin, jotka perustuvat tiettyihin täytäntöönpanosäädöksellä määriteltäviin tietoluokkiin ja jotka suoritetaan asetuksen (EU) 2017/1939 4 artiklassa tarkoitettujen tiettyjen epäiltyjen rikosten tutkintaa tai syytteen esittämistä varten, eli se ei kattaisi esimerkiksi satunnaisia hakuja.

Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset velvoitettaisiin myöntämään OLAFille keskitetty mahdollisuus tehdä kohdennettuja hakuja arvonlisäverotukseen liittyvistä tiedoista EU:n tietojärjestelmien avulla tutkimusten aloittamiseksi ja suorittamiseksi OLAFin tehtävien mukaisesti.

Pääsy myönnettäisiin valtuutetuille OLAFin työntekijöille, joilla on henkilökohtainen käyttäjätunnus. Tämä pääsy koskisi hallinnollisen yhteistyön asetuksen 49 a artiklassa tarkoitettuja tietoja, eikä sisältäisi pääsyä Eurofisc-yhteysvirkamiesten soveltamiin riski-indikaattoreihin ja prosesseihin. Pääsy rajoitettaisiin kohdennettuihin hakuihin, jotka perustuvat tiettyihin täytäntöönpanosäädöksellä määriteltäviin tietoluokkiin ja jotka suoritetaan tutkimusten aloittamiseksi ja suorittamiseksi asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen OLAFin tehtävien mukaisesti, eli se ei kattaisi esimerkiksi satunnaisia hakuja.

Ehdotettu pääsy tietoihin koskisi:

- a) alv-tunnisteita ja yhteisöliiketoimia koskevia tietoja VIES-järjestelmässä
- b) arvonlisäverosta vapautettua tuontia koskevia tietoja siltä osin kuin on kyse tuonnin erityisjärjestelmän (IOSS) ja tullimenettelyjen 42 ja 63 piiriin kuuluvasta tuonnista SURVEILLANCE-järjestelmässä
- c) maksutietoja CESOP-järjestelmässä.

Ehdotuksen mukaan EPPO ja OLAF voisivat saada arvonlisäveron erityisjärjestelmään ja pk-yritysten erityisjärjestelmään liittyviä tietoja Eurofiscin kautta.

4.3 Voimaantulo

Ehdotettavien toimenpiteiden on tarkoitus tulla voimaan 1.9.2026.

Uusi VIES-keskusjärjestelmä aloittaa toimintansa 1.7.2030 ja korvaa aiemman VIES-järjestelmän. Säännöksiä mukautettaisiin 1.7.2030 alkaen, jotta otetaan huomioon uuden VIES-keskusjärjestelmän käyttöönotto.

5 Ehdotuksen oikeusperusta sekä suhde suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteisiin

5.1 Oikeusperusta

Hallinnollisen yhteistyön asetusta (EU) N:o 904/2010 koskeva ehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 113 artiklaan. Kyseisen artiklan mukaan neuvosto antaa yksimielisesti erityisessä lainsäätämisyjärjestyksessä sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan säännökset jäsenvaltioiden sääntöjen yhdenmukaistamisesta välillisen verotuksen alalla. Valtioneuvoston kanta vastaa komission näkemystä oikeusperustasta.

5.2 Suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaate

Komission mukaan ehdotus on toissijaisuusperiaatteen mukainen. Sääntöjä, joiden mukaisesti EPPO:n ja OLAFin olisi saatava neuvoston asetuksen (EU) N:o 904/2010 nojalla (eli unionin tasolla) vaihdettavia arvonlisäverotietoja, ei voida säätää yksinomaan jäsenvaltioiden tasolla tai käyttämällä muita kuin lainsäädännöllisiä välineitä. Ne voidaan saada aikaan vain selventämällä asiaankuuluvaa oikeusperustaa unionin tasolla. Sen vuoksi komission on tarpeen ehdottaa toimia neuvoston asetuksen (EU) N:o 904/2010 muuttamiseksi.

Komission mukaan ehdotus on suhteellisuusperiaatteen mukainen. Ehdotus sisältää vain kohdennetun muutoksen hallinnollista yhteistyötä arvonlisäverotuksen alalla koskevaan voimassa olevaan oikeudelliseen kehykseen, ja sillä lisätään kehykseen uusia elementtejä vain, jos se on tarpeen, jotta EPPO ja OLAF saavat pääsyn hallinnollista yhteistyötä arvonlisäverotuksen alalla koskevien järjestelyjen nojalla vaihdettaviin arvonlisäverotietoihin. Ehdotetuilla muutoksilla odotetaan olevan myönteisiä vaikutuksia arvonlisäveropetosten torjuntaan, koska niillä poistetaan oikeudellinen epävarmuus, joka tällä hetkellä haittaa tehokasta yhteistyötä EPPO:n ja OLAFin kanssa EU:n tasolla. Uudet säännökset eivät aiheuttaisi merkittäviä lisäkustannuksia kansallisille viranomaisille lukuun ottamatta tiettyjä tietotekniikan

kehitystoimia EPPOa, OLAFia ja komissiota varten. Näissäkin tapauksissa kustannukset pysyisivät hyvin pieninä. Yrityksiin ei kohdistu vaikutuksia.

EPPO:n osalta uusissa säännöksissä ei ylitetä sitä, mikä on ehdottoman välttämätöntä, jotta EPPO voi saada hallinnollisen yhteistyön välineillä vaihdettavia arvonlisäverotietoja voidakseen tehostaa rajatylittävien arvonlisäveropetosten tutkintaa ja syytteenpanoa sekä rikollisjärjestöjen vastaista toimintaa. On tarpeen säännellä, miten EPPO voi saada arvonlisäveropetoksia koskevia tietoja unionin tasolla sen sijaan, että sen on hankittava tiedot jokaiselta jäsenvaltioiden toimivaltaiselta viranomaiselta erikseen, jotta se voi tutkia tehokkaasti direktiivissä (EU) 2017/1371 säädettyjä, unionin taloudellisia etuja vahingoittavia rikoksia ja erityisesti vakavia rajatylittäviä arvonlisäveropetoksia ja nostaa niistä syytteitä.

OLAFin osalta uusissa säännöksissä ei ylitetä sitä, mikä on välttämätöntä, jotta OLAF voi saada hallinnollisen yhteistyön välineillä vaihdettavia arvonlisäverotietoja tehostaakseen hallinnollisia tutkimuksiaan, jotka koskevat petoksia, lahjontaa ja muuta yhteisöjen taloudellisia etuja vahingoittavaa laitonta toimintaa sekä muihin seikkoihin tai toimiin yhteisön säännösten vastaisesti kohdistuvia petoksia.

EPPO ja OLAF voisivat saada asiaankuuluvia arvonlisäverotietoja suojatussa viestintäverkossa. Tällaisia ovat muun muassa vero- ja tulliviranomaisten välistä tietojenvaihtoa nykyisin tukevat verkot. Verkossa olisi oltava kaikki tarvittavat turvaominaisuudet (mukaan lukien tietojen salaus). Ehdotuksessa todetaan, että EPPO-asetuksessa, OLAF-asetuksessa ja EU:n tietosuojalainsäädännössä säädettyjä suojatoimia sovelletaan edelleen.

Valtioneuvoston kanta vastaa komission näkemyksiä suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteesta.

6 Ehdotuksen vaikutukset

Ehdotetut hallinnollista yhteistyötä koskevan asetuksen muutokset olisivat velvoittavia ja sellaisinaan jäsenvaltioissa sovellettavia.

Ehdotukseen ei liity uusien kansallisten tai EU-tasojen järjestelmien luomista eikä uusien tiedonvaihdon muotojen kehittämistä, vaan kyse on pääsyn myöntämisestä olemassa oleviin komission tietokantoihin. Komission arvion mukaan ehdotus aiheuttaa EPPOlle, OLAFille ja komissiolle vähäisiä kustannuksia, jotka johtuvat nykyisten tietojärjestelmien mukauttamisesta tietojenvaihdon ja arvonlisäverotietoihin pääsyn helpottamiseksi. Vaikutukset arvioidaan vähäisiksi, koska pääsy tietoihin annettaisiin olemassa olevan tietotekniikkainfrastruktuurin kautta.

Komission mukaan yrityksiin tai kansalaisiin ei kohdistu vaikutuksia.

7 Ehdotuksen suhde perustuslakiin sekä perus- ja ihmisoikeuksiin

Ehdotus koskee EPPO:n ja OLAFin suorittamaa arvonlisäverotukseen liittyvien tietojen ja henkilötietojen vaihtoa ja käsittelyä.

Yleisessä tietosuojasetuksessa esitetään laaja henkilötietojen määritelmä, joka sisältää kaikki sellaista tunnistettua tai tunnistettavissa olevaa luonnollista henkilöä koskevat tiedot, joka voidaan tunnistaa suoraan tai välillisesti. Näin ollen petostentorjunnan kannalta merkitykselliset tiedot sisältävät yleisen tietosuojasetuksen ja perusoikeuskirjassa vahvistettujen, henkilötietojen suojaa koskevien periaatteiden soveltamisalaan kuuluvia tietoja. Yleisessä

tietosuoja-asetuksessa vahvistetaan henkilötietojen käsittelyssä noudatettavat periaatteet ja rekisteröidyn oikeudet.

Rajatyttävien arvonlisäveropetosten laajuuden ja monimutkaisuuden vuoksi EPPOn ja OLAFin on saatava arvonlisäverotiedot EU:n tasolla, jotta ne voivat hoitaa lakisääteiset tehtävänsä. Lisäksi arvonlisäverotietojen saaminen EU:n tasolla on oikeasuhteista, koska se liittyy epäilyihin arvonlisäveropetostapauksiin ja niiden tutkintaan.

Valtioneuvosto ei katso ehdotuksen olevan ristiriidassa Suomen perustuslain tai Suomea velvoittavien perus- ja ihmisoikeussopimusten kanssa.

8 Ahvenanmaan toimivalta

Asia ei kuulu Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

9 Ehdotuksen käsittely Euroopan unionin toimielimissä ja muiden jäsenvaltioiden kannat

Euroopan parlamentin ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausuntoja ei ole vielä annettu.

Ehdotusta ei ole käsitelty neuvoston verotyöryhmässä.

10 Ehdotuksen kansallinen käsittely

Muistiolounnos ehdotuksista on ollut kirjallisessa menettelyssä 8.12.–11.12.2025 EU-asioiden komitean alaisessa jaostossa EU9 (Verot).

11 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto kannattaa tietojen vaihdon kehittämistä EU:n tasolla siten, että Euroopan syyttäjävirstolle ja Euroopan petostentorjuntaviranomaisille mahdollistetaan pääsy arvonlisäverotietoihin.

Valtioneuvosto kannattaa ehdotuksen tavoitetta vahvistaa yhteistyötä Euroopan syyttäjänviraston, Euroopan petostentorjuntaviraston ja jäsenvaltioiden välillä rajatyttävien arvonlisäveropetosten torjumiseksi nykyistä tehokkaammalla ja nopeammalla tavalla. Nyt ehdotetut toimenpiteet tietojen vaihtamisesta ovat lähtökohtaisesti kannatettavia keinoja petosten torjunnassa. Ne tuovat tehokkuushyötyjä nopeuttamalla EU:n tasolla käytettävissä olevien tietojen saantia ja tehostamalla tietojen saantia kaikilta jäsenvaltioilta verrattuna nykyiseen käytäntöön, jossa tietoja saadaan tekemällä kahdenvälistä yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa.

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotuksen yksityiskohtia on tarpeen selvittää vielä tarkemmin.